

על אומץ לב, מסירות ואחוות לוחמים

40 שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים נפגשנו עם יעקב (ג'קי) בן-זאב, עובד החברה זה 40 שנה, שזכה לציון לשבח מאלוף הפיקוד יקותיאל אדם. סיפורו של לוחם אחד במלחמה היא בגדוד 329 של חיל התותחנים, שלחם תחילה בסיני ולאחר מכן בגולן במשך עשרה חודשים

עמלי שחף

<< ג'קי (מימין) מקבל את אות הציון לשבח מאלוף יקותיאל אדם

לוחמי גדוד 329 של חיל התותחנים גויסו מיד למלחמה בצווי 8 ויעקב ביניהם. אנשי הגדוד התמקמו ברובם במתחם הצירים המרכזיים שנודעו בשמות הקוד "עכביש" ו"טרטור" במרכז גזרת הפעולה בסיני בואכה התעלה. מספר יעקב: "ביום תחילת המלחמה התייצבנו במחסני החירום בצריפין, ועוד באותו הלילה נסענו לציר 'עכביש'". כשבוע לתוך הלחימה, בשבת הראשונה שלאחר יום הכיפורים, 13 באוקטובר, הגיחו משום מקום שני מטוסים עיראקיים מדגם "האנטר" שתקפו את הסוללה של יעקב ופגעו פגיעה ישירה בתותח מתנייע ובמשאית התחמושת שחנתה סמוך לו.

יעקב, ספר על ההתקפה.

"התותח שלי נפגע משני טילים באופן ישיר. אני שימשתי כמפקד צוות של 12 איש. כשנגמרה ההפגזה הייתה המולה גדולה ונשמעו קולות פיצוצים בעמדה. כולם התפזרו לכל עבר. לא ידענו מה קורה. כל אחד תפס מחסה. לא היו שוחות, היינו בשטח פתוח. ראיתי שכל אנשי צוותי חיים. אני עצמי הייתי בתחתית של התותח ופשוט תפסתי מחסה. התותח שלי יצא מכלל שימוש".

במחלקת הייבוא של תדיראן קשר. באוקטובר 1973 פרצה מלחמת יום הכיפורים. חודשיים לפני פרוץ המלחמה התייצב יעקב לשירות מילואים בפעם הראשונה בחייו. "היינו במוצב תעוז, מוצב עורפי, כ-10 ק"מ מהתעלה", מספר יעקב, "שמענו סיפורים מהמפקדים לגבי התחממות הגזרה, אך באותו הזמן האמנו שאנחנו נביס את הכוחות המצריים. היינו שם במשך 30 יום והשתחררנו. ביום הכיפורים עצמו גויסנו שוב".

מלחמת יום הכיפורים פרצה ב-6 באוקטובר סמוך לשעה 14:00 פתחו הכוחות המצריים והסוריים בהתקפה מתואמת מראש על כוחות צה"ל בדרום ובצפון. מהלך התקיפה הראשון כלל תקיפה אווירית רבת עוצמה בסיני ובצפון. למרות מספר הגיחות הרב הנזק שהן הסבו היה קטן יחסית.

באמצע המלחמה, ב-12 באוקטובר, צה"ל התקשה להתמודד עם הדיפת הערבים אל מעבר לקווי ההפסקה באש, והמצרים עוד אחזו בחוזקה בגדה המזרחית של תעלת סואץ ועדיין הסבו אבידות גדולות לצה"ל בציד ובנפש.

המפגש עם יעקב בן-זאב, עובד חברת אלביט כ-40 שנה, המשמש כמקדם אספקה במחלקה הלוגיסטית בחטיבת יבשה, מעלה לפני השטח מראות וזיכרונות לא פשוטים. 40 שנה חלפו מאז מלחמת יום הכיפורים ולוחמיה עדיין זוכרים היטב את כל שאירע. יעקב, 61, תושב ראשון לציון, זכה על השתתפותו במלחמה ההיא בציון לשבח מאת אלוף הפיקוד דאז, יקותיאל אדם, על גילוי אומץ לב, מסירות ואחוות לוחמים.

נהנה סיפור גבורתו של חייל גדוד התותחנים 329, שנלחם במלחמת יום הכיפורים ובתקופת ההתשה שלאחריה בשתי גזרות הפעולה המרכזיות בסיני וברמת הגולן.

ב-1969 התגייס יעקב לחיל התותחנים. במסגרת שירותו הסדיר נשלח מטעם הצבא לארצות הברית לאוקלהומה סיטי, ובמשך ארבעה חודשים למד להכיר מקרוב סוג של תותח חדש בעל קנה ארוך טווח בקוטר של 175 מ"מ, שאותו היה אמור צה"ל לקנות מהאמריקאים. באוגוסט 1972 השתחרר יעקב מהצבא והחל לעבוד

בהתקפה התותח שלי נפגע חשני טילים באופן ישיר. אני שימשתי כמפקד צוות של 12 איש. כשנגמרה ההפגזה הייתה המולה גדולה ונשמעו קולות פיצוצים בעמדה. כולם התפזרו לכל עבר. לא ידענו מה קורה. כל אחד תפס מחסה. לא היו שוחות, היינו בשטח פתוח

סואץ. לאחר חודשים ארוכים של שגרה מבצעית, גויסו חיילי הגדוד מחדש לרמת הגולן, לצפון המובלעת הסורית.

איך היו התחושות בקרב הלוחמים?

"מעל עשרה חודשים היינו מגויסים והאוירה הייתה קשה. פנינו בבקשה מיוחד למוטה גור, שרק התמנה לאלוף פיקוד הצפון, וביקשנו ממנו לשחרר את הגדוד שלנו, והוא באמת נענה לבקשתנו והביא לקיצור השהות. היה קשה לחזור לשגרה, אך הזמן עשה את שלו".
על השתתפותו במתקפה זו זכה יעקב, כאמור, לקבל צל"ש בטקס מאוד מרגש בהשתתפות הוריו, שניהם ניצולי שואה, יוצאי מחנות מפולין.

האם המשכת לשרת בצבא לאחר המלחמה?

"כן, בשירות מילואים. אני הפכתי להיות הרס"ר של הגדוד. כשהייתי בן 45 הגדוד התפרק ואנו, הוותיקים, שוחררנו משירות מילואים. מאז ועד היום נקראתי מספר פעמים כדי להעביר לחיילים צעירים שיעור במורשת קרב, את סיפור המעשה שהיה. תמיד אהבתי את הצבא ואת המדינה, והיה לי חשוב לתרום כמה שיותר".

יש רגעים קשים?

"כשמגיע יום העצמאות אני נזכר בזה שקרה. אני שומר על קשר עם מפקד הסוללה שהחליף את המפקד שלי שנהרג, רון זלמנוב ז"ל, שאת קברו אני פוקד עד היום. מדי יום עצמאות אנו, קצינים וחיילים ותיקים, באים לסוללה. עם עוד מספר קצינים וחיילים אני נפגש באופן ספונטני".

ומה לקחת עימך מהמלחמה היא?

"את האומץ. אני חושב שאם זה היה קורה היום -הייתי עושה בדיוק את אותו הדבר ונותן את ה-100%. נותן את כל הידע שיש לי בתחום התותחנות. נותן את המיטב".

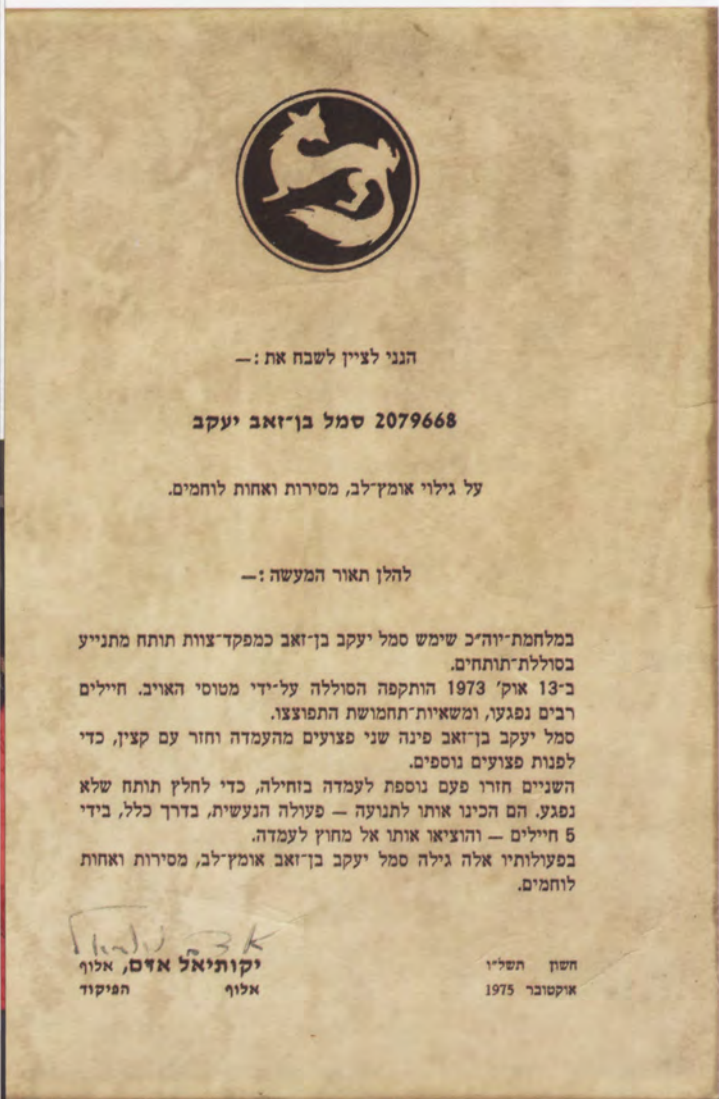
« ג'קי כיום בחדר עבודתו באלביט

מה עשית?

"הבחנתי שהתותח הקיצוני בשיירה, התותח האחרון, לא נפגע. היה זה סוג תותח מאוד נדיר והיה לי חשוב להצילו. כשהלכתי לכיוון התותח עזרתי לפנות כמה פצועים, ובמקביל רצתי לתותח והצלחתי להביאו למצב נסיעה, דבר שבדרך כלל עושה צוות של ארבעה עד חמישה איש. לאחר שהוצאתי את התותח לכביש הראשי, רצתי שוב לעמדה לראות אם יש חבר'ה שצריכים עזרה. היו סביבי פצועים והרוגים. עזרתי להעביר את הפצועים לתאג"ד, למקום שאליו הגיעו בהמשך כוחות ההצלה. רק אז, לאחר הפינוי, נאספנו והתחלנו לספור את אנשינו: מי ישנו, מי איננו, מי פצוע".

בין שתי חזיתות

בשל הקוטר המשמעותי של תותחיו, שאפשר טווח של יותר מ-30 ק"מ, היה הגדוד כוח אש קריטי באותם ימים ונדרש לתת מענה גם בצפון וגם בדרום על פי קריאה. עניין זה דרש מיומנות גבוהה מאנשי הגדוד בן השנתיים בלבד. וכך, למרות המכה הקשה של אובדן הסוללה, המשיך הגדוד לתפקד והוכפף לאוגדה שנמצאה בפיקודו של אריק שרון ונערכה לקראת צליחת התעלה ב-14 באוקטובר, שבוצעה כעבור כמה ימים בהצלחה.
לאחר מכן החלה תקופת שהייה ארוכה ושוחקת מעבר לתעלת

הנני לציין לשבח את: -

2079668 סמל בן-זואב יעקב

על גילוי אומץ-לב, מסירות ואחות לוחמים.

להלן תאור המעשה: -

במלחמת-יורה"כ שימש סמל יעקב בן-זואב כמפקד-צוות תותח מנניע בסוללת-תותחנים. ב-13 אוק' 1973 הותקפה הסוללה על-ידי מטוסי האויב. חיילים רבים נפגעו, ומשאיות-תחמושת התפוצצו. סמל יעקב בן-זואב פינה שני פצועים מהעמדה וחזר עם קצין, כדי לפנות פצועים נוספים. השניים חזרו פעם נוספת לעמדה בזחילה, כדי לחלץ תותח שלא נפגע. הם הכינו אותו לתנועה - פעולה הנעשית, בדרך כלל, בידי 5 חיילים - והוציאו אותו אל מחוץ לעמדה. בפעולותיו אלה גילה סמל יעקב בן-זואב אומץ-לב, מסירות ואחות לוחמים.

יקותיאל אדם, אלוף הפיקוד

חשן תשליו
אוקטובר 1975